

FORUM

ČESKOSLOVENSKO

2004

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 50, říjen 2004

nr. 50, oktober 2004

Milí členové a příznivci Fora,

dostává se Vám do rukou již padesáté číslo Věstníku. Považte. A nejen to, ale dokonce má redakce ještě kvásek na číslo další! Tak nebudu zdržovat a přeji příjemné poštovníčko...

Vaše Alena Bartoňová

P.S. Uzávěrka čísla 51 bude v lednu 2005, i Váš text je zajímavý! Veselé Vánoce všem!

Slovo má pan velvyslanec	2
O podzimu	2
Konec léta.....	4
Co je fidlovačka?.....	4
O "na" a jiných záhadách	4
Na tom našem dvoře.....	5
Advent og St Nikolas	5
Byla jsem v Číně!	6
Dosel nam e-mail: kontakt pomocí SMS.....	8
Jak jsme společně zakončili norské léto 2004.....	8
Setkání v příjemném prostředí kafé ASYLET	10
Setkání seniorů	10
Informace z velvyslanectví.....	10

BLI MED I KAFE ASYLET HVERT 2. ONSDAG I MÅNEDEN KL. 17
ST NIKOLAS-FESTEN GÅR AV STABELEN SØNDAG 5.12. KL. 16, ØKERNVEIEN 147
HØR PÅ P2 RADIO „RING INN MUSIKK“ LØRDAG 23.10
NYE E-POST ELLER ENDRINGER SENDES TIL: yvona.holbein@envipro.no
FØLG MED PÅ VÅRE INTERNETTSIDER WWW.CZ-FORUM.NO.

Slovo má pan velvyslanec

Vážení a milí přátelé,

oslovuji vás poprvé prostřednictvím vašeho věstníku v jeho jubilejním 50. vydání. Jsem v Norsku už více než rok a řadu z vás již osobně znám, ať už z krátkých setkání při některých oficiálních příležitostech, nebo z těch méně formálních rozhovorů a schůzek.

Za ta léta, co se pohybuji v zahraniční službě, přesněji od roku 1990, jsem vždy byl v úzkém kontaktu s československými, resp. českými, krajany a věřte, že jsem jich poznal úctyhodný počet. Ale nikdy, ani v Rakousku, Nizozemsku nebo zde jsem to nebral jen jako povinnost, jako pouhou součást mé pracovní náplně. Vždy jsem se snažil do těchto vztahů dát něco navíc, nějakou přidanou hodnotu, protože mě upřímně zajímaly osudy lidí, s nimiž mě pojí vazby ke společné vlasti, ale kteří mají bohaté zkušenosti s životem v cizí zemi, jejímiž občany ve většině jsou.

Poznal jsem, že vaše osudy jsou si velmi podobné, ale přece mě vždy překvapily svou pestrostí a různorodostí. Byl a jsem nadšený z vašich úspěchů a z toho, že jste se dokázali, někdo více, někdo méně, integrovat do společnosti v té které zemi a že někteří z vás patří ve svých profesích k opravdovým špičkám. Ačkoli jste a cítíte se být už více občany jiného státu, přece jen šíříte povědomí o své staré vlasti, a proto jste a budete vždy jejími skutečnými vyslanci, i když si to možná neuvědomujete.

Vždy, když o tom přemýšlím, je mi velmi líto, že z viny politického režimu, který u nás vládl čtyřicet let, nebylo a není možné využít vašich schopností, talentu a umu ve službách České republiky. Že jste v drtivé většině opustili socialistické Československo

z politických důvodů, abyste žili jinde a jinak a do starého domova se vraceli už jako cizinci. Stejně tak je mi líto, že vinou některých nezodpovědných politiků v porevolučních letech se staré rány nezacelily, ale naopak rozjítily a že bude ještě dlouho trvat, než všichni pochopí, že chceme-li, aby Česká republika měla i v budoucnu důstojné místo na mapě světa, nesmíme tříštit svoje síly, ale naopak táhnout za jeden provaz.

Sám bych chtěl osobně přispět také k jinému vnímání České republiky a Čechů zde v Norsku. Víím a je mi jasné, že v lecčems si musíme udělat pořádek především doma a sami. Ale chtěl bych, abychom už nepůsobili dojmem nějaké pochybné východní mlhoviny, ale jako sebevědomá součást svébytného střeoevropského prostoru se svými tradicemi, historií a kulturou. Abychom byli zkrátka schopni obohatit dějiny Evropy o střípek něčeho vlastního, možná ne až tak ohromujícího, ale ryze českého, a proto cenného.

Věřím, že mě pochopíte, když řeknu, že sám to nedokážu. Proto prosím vás, kteří jste v každodenním styku s norskou realitou, o spolupráci. Nejde mi o nějaký masivní lobbying. Stačí například jen oprava nesprávných údajů, vyvracení zakořeněných mýtů a náprava oblíbených omylů, s nimiž se můžete z norské strany setkat. V tomto vás nikdo nemůže nahradit, stejně tak jako nikdo nemůže váš hlas označit za lacinou propagandu. Děkuji vám, přeji i nadále hodně úspěchů ve vašem konání a těším se na shledanou při jakékoli příležitosti

*Jaroslav Horák
Velvyslanec České republiky v Norském
království.*

O podzimu

Nevím, jak vy, ale já mám podzim rád. Ať už ten přívětivý, se sluníčkem a krátkým teplým odpolednem, nebo ten rozpršený, když usínáte a kapky tepají do nějakého plechu na střeše, o kterém jste celý rok nevěděli.

Není podzim jako podzim. Podle slovníku je to "roční období od 23.9. do 20.12." A tečka, jak je zvykem říkat v Čechách. Pro astronoma je to na sekundu přesné období mezi podzimní

rovnodenností a zimním slunovratem. Pro děti je to "zase ta hrozná škola". Pro pavouky je to konec much. Hadi a ještěrky ztuhnou. V Norsku naopak obživne vše, co se přes léto zastavilo, když se dobíjely baterie.

V Čechách odletí vlaštovky, čápi a divoké husy. V Norsku jsem si odletu těch pár otužilců nikdy valně nevšiml. Tuhle tu letělo nějaké divoké husí věčko, ale na sever. O

žádných vlaštovkách v okolí nevím, ač by tu měly ideální místečka na hnízda. Zajímalo by mě, kde si lepily vlaštovky obydlí a kde se houfovaly, když ještě nebylo moc budov a žádné dráty a telegrafní sloupy.

V Norsku je podzim pohyblivý. Nastane, když je sychravo, když prvně zapnete v autě topení, přijdete do práce a někdo řekne: tak tu máme podzim. S podtextem: bohužel. Zapište si ten den, protože to jednou bude v polovině srpna a jindy na začátku října. Většinou spíš v srpnu. Však taky norský výraz pro podzim "høst" patří ke slovesu "å høste" sklízet úrodu.

Z podzimu mám nejraději listopad. Jednak jsem se v listopadu narodil a dávali mi dárky, a za druhé už zaručeně není letní čas, kdy jdete někam na půl deváté, ale ono je ve skutečnosti půl osmé, takže musíte vstávat v půl sedmé. Brr.

Léto je nuda, všude samá zelená. Podzim je barevný.

Za hezkého dne je to jako v rozkvetlém pralese. Pod tmavočervenými jeřabinami si vzpomenu na Karla Kryla a na souvislosti jeřáb-strom, jeřabina-plod, jeřabinka-likér. Smrky a borovice zdánlivě ztmavnou na pozadí blondýnek bříz. Javory, když se obléknou do maškarního, to je něco. Člověku se chce udělat fotku. Pohledy si většinou musím pamatovat za pomoci zbylých mozkových buněk, protože buď je foťák doma, nebo v něm není film, nebo se nedá okamžitě zaparkovat, a mezitím se úhel slunečních paprsků změnil. Jestlipak víte, že ty neuvěřitelné barvy byly v listí schovány už v létě? Vlivem nižší teploty se na podzim rozloží chlorofyl a odhalí červené antokyany a žluté flavony. U lidí hovoříme také o podzimu života pro podobnost se zešedivěním...tak vězte, že u stříbrných vlasů je tomu jinak, původní barva zůstává, jenom se do struktury vloudí vzduchové bublinky.

I nebe je na podzim barevnější. Nejen oblaka na západě, podívejte se při západu slunce na východ. Obzor začne šedomodrými horami, přejde do světlefialové oblohy, která dále zrůžoví a zmodrá v nadhlavniku. A pak, máte-li štěstí a mlha si s vámi nezahraje na slepou bábu, vyjdou hvězdy. Máte-li ještě větší štěstí, spatříte severní záři. Někdy jen zelenkavé šmouhy, co si spletete s nasvíceným mračnem, ale taky barevný ohňostroj přes celou oblohu (zřídka), to si vezměte čepici a šálu, protože neodtrhnete oči třeba několik hodin.

Ted' přijde, proč to všechno píšu: všimli jste si někdy, že každý lepší básník napsal něco o podzimu? A všimli jste si, že je zpravidla podzimem zhnusen? Schválně si najdete v knihovně jakoukoliv sbírku, jakéhokoliv básníka a mezi názvy básní bude určitě jedna s názvem "Podzim" nebo "Jeseň", nebo tak.

Vezměme to napřeskáčku. Jaroslav Vrchlický, V jeseň: "Celé stohy spadlých listů šustí mi dnes u nohou, celé šiky tažných ptáků odlétají oblohou. Bože, ptáš se, zase jeseň? Pod lipou co mrtvých včel! Nedolétly k úlům ani, jakýs vítr do nich vjel." atd. Nebo, Vítězslav Nezval, Podzimní zpěv: "...Mám dojem, jako bych byl býval právě slyšel - údery do rakve, již nesou ze schodů...- Proč? Léto minulo a podzim právě přišel! Ten hluk je záhadný jak smutek odchodu."

František Branislav, Podzimní nálada: "Prořídle listí choulostiví...Z ohňů se kouří podzim rzivý", tentýž, Podzimní: "Světlý déšť podzimu lesklými jehlami už ani šat vetchý nevyspraví strání, vše v mlze mizí mu. Den na stín vyzáblý odloupal zlato starých šperků, divizen kvítky leží v šterku. A prsty vyzáblý." Josef Kainar, Jeseň: "Zas hoří jeřáby do krve, daleký ohník tence k nebi dýmá. V podzimních polích bolestných málem bych, málem potkal Jeseňina." Jan Neruda, Podzimní: "Podzim je zde a kátký den, svět jak by k spaní byl odstrojen. již širý kraj zhnědnul a hory jsou jak holé zdě, a vzpomenuv jara nevíš víc, nač bylo zde." K.J.Erben, Kytice: "Šedivé mlhy nad lesem plynou, jako duchové vlekouce se řadem, jeřáb ulétá v krajinu jinou, pusto a nevlídno ladem i sadem. Vítr od západu studeně věje, a přižloutlé listí tichou píseň píše. Známa-tě to píseň, pokažděť v jeseň listové na dubě šepčí ji znova, ale málokdo pochopuje slova, a kdo pochopí, do zpěvu mu není." Nebo z ciziny: Paul Verlaine, Píseň podzimní: "Sám sklon a ston, svých viol tón podzim roní, a duši mou rve touhou mdlou, monotónní".

Takhle pomlouvat to milé roční období. A co zralé ovoce, výlov ryb? Večery s detektivkou? Povím vám, že mi někdy poezie dovede zkazit náladu. Příště jen v malých dávkách. Jedno je jasné, nejsem básníkem prozaicky říkám:

At' žije podzim!

Zdeněk Bartoň

Konec léta

Čas loučení,
návratů
a papírových draků.
Pole jak před popravou,
shrbené slunce nad strání.
Bolestné staccato
zatloukaných stánků
a listí bezhlesně
zvěstuje první umírání.

Není nám přáno
a všechno jenom jednou,
vyprahlou ulicí
se honíme za vzpomínkou.
Prchavé mžitky, léta třpyt,
zamlklá zvonkohra na dně oceánu.
Jako sen o tom, co nelze mít.
Jako sen, který se zdává k ránu...

Jaroslav Horák

Co je fidlovačka?

Víte, co je fidlovačka? Rozhodně ne smyčec, kterým se fidlá na housle, nýbrž kulaté dřevo na hlazení kůže na obuvi. Pak tradiční slavnost ševcovského cechu, konaná každoročně první středu po Velikonocích na louce v Nuselském údolí. Bývala to nejoblíbenější pražská pout'. Podle legendy stál u jejího zrodu císař Josef II. Ve skutečnosti se však Fidlovačka slavila už mnohem dříve.

Dále je Fidlovačka pražská lokální fraška, kterou napsal J.K. Tyl a zhudebnil František Škroup. Měla premiéru ve Stavovském divadle roku 1834. A konečně je to název obnoveného pražského divadla Na Fidlovačce.

Vraťme se k věci, která by mohla zajímat všechny Čechy. Fraška je zapomenuta, ale mezi jinými zpěvnými čísly se líbila „jen jako lahodné zpěvní číslo s vlasteneckým textem“ píseň „Kde domov můj“ (píše Otakar Hostinský padesát let později). Tato píseň se stávala stále oblíbenější u širokých vrstev

národa, byla částí kultury doby obrozenecké, i když se někteří k ní stavěli kriticky.

Mezi odpůrce patřil i Jan Neruda. Vyzval na sklonku sedmdesátých let Bedřicha Smetanu, aby složil novou českou hymnu na nový text. Smetana prý tehdy prohlásil: „Kterou píseň lid sám na svou hymnu povznesl, ta hymnou jeho také zůstane“. A v roce 1918 byla píseň oficiálně uznána.

Jak národy volí své hymny by byla zajímavá kulturní studie. Jestli se nemýlím, je i „Ja vi elsker“ vystaveno jistě kritice pro svůj patriotismus, který už nepatří do naší doby. Jisté francouzské paní prezidentové přišla Marseillaisa příliš bojovná a krvavá. Dosáhla jen toho, že oficiální tempo přednesu Marseillaisy bylo zpomaleno. Ale co by byla Evropa bez své minulosti, kterou jí tyto písně připomínají?

Hana Weidemann
Lillehammer 19.09.04

O “na” a jiných záhadách

Už dříve jsem se na těchto stránkách pozastavil nad několika nešvary současné češtiny, tentokrát bych se rád zmínil o zneužívání předložky *na*. Není to z mé strany jen postesek, spíš dotaz adresovaný někomu kdo je v téhle věci fundovaný: odkud se tyhle patvary berou a proč se jejich užívání tak rychle šíří?

Mám na mysli dnes běžná rčení 'na prodejně', 'na Praze I', 'na čele s' a mnoho jiných, kde by předložka *v* byla nejen zcela normální, ale i správná. Po hříchu i norská čeština je tím zatížená, protože pořádáme poutě na Storsandu a pak jsme na Storsandu a já nevím proč. Ne-

jhorší, a snad proto i nejoblíbenější paskvil je 'býti na vině' (ano, s krátkým *i*) namísto 'míti vinu' nebo 'býti vinen'. Nebo jste se snad poslední dobou setkali s tím, že někdo něco zavinil? Já už dlouho ne.

V kontrastu s tímhle vším mě potěšilo jedno poznání – na místo zcela přirozeného použití předložky *na* v obratu 'míti na skladě' jsem se už vícekrát setkal se starosvětsky krásným 'býti skladem'. Jako pouhý pozorovatel opět postrádám vysvětlení nebo prostě hledám logiku, kde není.

Závěrem bych chtěl vznést pár dotazů ohledně slov jejichž smysl či původ nechápu i když se s nimi setkávám. Koupil jsem si cosi, co mělo *voděodolné* pouzdro. Jedná se o vodotěsné nebo to je míň (či víc)? Už tuším, že *hafo* znamená moc, ale proč a z čeho to pochází? Významu slova *shitozní* se dohaduju,

ale třeba se mýlím? Budu se těšit na případné vysvětlení a rád se oplátkou podělím o slova, na která jsem už zatím přišel – znáte třeba *imho*?

Karel Babčický

Na tom našem dvoře

Na tom našem dvoře Všecko to krákoře I ten kohout

Pamatujete se na tu naivní písničku z dětství? Pokračuje: Nemůžu na tebe, potěšení moje, zapomenout.... A teď vám prozradím, proč vám tu trochu hloupou písničku připomínám. Budete mít příležitost se přesvědčit, jestli jsem se správně strefila, případně sami najít to správné.

Historika začíná odpoledne oné osudné soboty, kdy se mělo večer odehrávat semifinále fotbalového mistrovství světa, a kdy my všichni Češi myslili, že už máme zlatou medaili v kapse. Rádio P2 mělo pořad o národních hymnách těch dotyčných soupeřů. Hudební žurnalistka Ranghild Veire Berg mluvila o vzniku české hymny, a zmínila se, že ji Antonín Dvořák skoro o padesát let později

(1882) použil v ouvertuře „můj domov“ (My Homeland), jako slavnostní melodii, a veselé taneční prvky lidové písničky „There on our farm“, neboli „Na tom našem dvoře“, jí odpovídaly.

Spojila jsem se s žurnalistkou, a ona mi udala svůj pramen, „Grove Music online“. Mně se zatím nepodařilo toto CD získat, ráda bych se na vlastní uši přesvědčila, jak to tam krákorá. Zdá se, že by se na to dal tančit valčík.

Znáte jistě pořad na P2 „Ring inn musikken“. Chci se pokusit dostat na pořad tuto ouverturu, v sobotu před 28.10. tedy 23.10., a doufám, že někdo z mých čtenářů si ji též poslechne, třeba jen v autě cestou na víkend. A budeme krákorat všichni.

Hana Weidemann
Lillehammer 19.09.04

Advent og St Nikolas

Sentraleuropa bærer preg av den katolske tradisjon. Det gjelder både de tradisjonelt katolske tysktalende land i sør og de ikke tysktalende land som var knyttet til det Østerrisk-Ungarske keiserdømme. Derfor finner man mange av de skikkene som her blir beskrevet som tsjekkiske også i Sørvesttyskland (Baden-Württemberg), Bayern og i Østerrike.

Advent har egentlig vært fastetid, og det la visse bånd på livsutfoldelsen. Man kunne f.eks. ikke feire bryllup i fastetiden. Derfor er et overdådig ”julebord” selv i dag et ukjent begrep, i hvert fall i Praha. Jeg tror det gjelder også i andre tradisjonelt katolske land. Man kan gå med sine kolleger og ta et glass øl eller to, eller drikke kaffe og spise kaker.

Til tross for advent har Kirken selv innstiftet en festdag: den hellige Nikolas’ dag, den 6. desember, som var hans dødsdag. Han ble født i Patara, dagens sørvestlige Tyrkia, en

gang på 200-tallet. Under keiser Diokletians kristenforfølgelser ble han satt i fengsel, men da keiser Konstantin den store overtok styre og i 313 med ediktet av Milano sikret allmenn religionsfrihet i det romerske riket, slapp Nikolas ut med heder.

Han ble biskop og erkebiskop i Myra i Lilleasia og etter sin død 327 erklært hellig. Han ble legendarisk for sin gavmildhet overfor barn og unge. Ofte hjalp han de fattige i forkledd skikkelse eller i det skjulte. På 500-tallet ble han dyrket som helgen i Lilleasia, han ble snart populær i de slaviske land og etterhvert vestover på kontinentet. Spesielt ble han betraktet som barnas skytshelgen. I løpet av århundrer tok likevel tallrike yrkesgrupper ham til sin skytshelgen, f. eks. sjømenn, bakere, apotekere og jurister. Han ble hele Ruslands, Grekenlands og Sicilias nasjonale skytshelgen. Mer enn 2 000 kirker i Europa og 400 i England ble vigslet til ham. Han er altså

en svært dyrket helgen, en av de mest populære.

Det oppsto mange legender om hans gjerninger, noen også ved sammenblanding med andre helgener med samme navn.

En av legendene forteller at han mirakuløst hadde gjenopplivet tre barn som var blitt myrdet av en vertshusvert. En annen beretter hvordan han som en ukjent giver i hemmelighet skaffet tre fattige piker medgift så de kunne gifte seg. Jeg fant denne fortellingen i en noe vulgær versjon: En rik adelsmann ble uventet så fattig, at han bestemte seg til å sende sine tre døtre på gata for å redde familien fra hungersnød. Da Nikolas fikk greie på den uverdige farens syndefulle planer, fordelte han gullmyntene han nettopp hadde arvet, i tre punger, og tok seg fram til deres bolig om natten. Gjennom soveromsvinduet (noen påstår gjennom pipa) kastet han en pung med gullmynter til hver av jomfruene. Det skjedde usett, men ryktet spredte seg og Nikolas ble bare enda mer populær.

I Frankrike på 1200-tallet skulle Kirken stifte en barnas dag, og man henla den til 6. desember som var St. Nikolas dødsdag og viet ham. Man delte ut presanger til barna. Denne festen bredte seg i Europa på 1400-tallet og fant et stadig sterkere uttrykk. Folkets kreativitet bidro til at prosesjonen gjennom byen utviklet seg til et karnevalopptog som ikke hadde noe til felles med Nikolas' hellighet.

I Tsjekkia har man funnet dokumentasjon for at det på 1700-tallet gikk opptog med ikke bare en, men endog fire bisper og skarer av djevler og engler, men også andre bizarre skikkelser. Kirken måtte nøye seg med å oppfordre til at man ikke måtte skremme barna eller opptre usømmelig. Fikk barna litt skrekk i kroppen, ble utdelingen av presanger, festens høydepunkt, en god trøst. Slik kom bispens gavmildhet og kjærlighet til barna igjen til uttrykk.

I våre dager arter denne populære festen seg omtrent som en norsk juletefest. Familier eller foreninger organiserer sammenkomster for barn om ettermiddagen, man serverer pølser og is og organiserer leker. Alle venter med spenning på St. Nikolas. Når bisp Nikolas med

sitt følge gjør endelig sin entre, har han hvitt skjegg og bærer den karakteristiske røde bispelua. Han har en gylden hyrdestav som fremhever hans verdighet. Et stort gyldent kors pryder hans røde kappe og bispeluen. En mild hvitkledd engel og selve fanden ledsager ham. Folk er mere fortrolig med fanden i de katolske land. Han fremstilles nærmest som en bukk eller en satyr, og har gjerne et svart eller rødt ragget dyreskinn. Han er i hvert fall svart i ansiktet, halter på en hov og har bukkehorn i panna, det er viktig. Han er sikret med kjetting og lar den ofte høres for å vekke litt gru hos barna. Han bærer en stor sekk med små presanger. St. Nikolas spør om barna har vært snille, fanden ringler med kjettingen og engelen deler ut små poser fra sekken.

Om kvelden når de legger seg, henger alle barn strømpen sin i vinduet eller i peisen i håp om å finne den om morgenen fylt med nøtter, sjokolade, mandariner. Der kan være noen gullmynter med sjokolade i, men ingen ekte, det er bare den ordentlige St. Nikolas som kunne gjøre. Den moderne Nikolas kan også kjøpe en strømpe ferdigfylt, men da er det mest søtsaker.

Den dansegilde ungdom holder fest om kvelden, og også da må biskop St. Nikolas komme. Salen er pyntet i rødt, og til pynt er der like mange små djevler som det er nisser på en norsk juletefest.

Det er fra denne legedariske skikkelsen at Santa Claus har utviklet seg og invaderer alle stormagasiner over hele Europa. Allerede på 1600-tallet ble han brakt over Atlanteren av hollandske innflyttere til det sted der dagens New York ligger, under navnet Sinter Claas.

Her utviklet han seg etter amerikansk smak, akkurat som julenissen i Norge ble riktig norsk. På det sentraleuropeiske kontinentet er bisp St. Nikolas like levende og kommer i advent for å glede store og små og varsle om at julen nærmer seg. Med de ordentlige presangene kommer imidlertid Jesubarnet på Julaften.

Hana Weidemann

(Diverse tsjekkiske kilder kontrollert i Store norske leksikon)

Byla jsem v Číně!

Když teda jinak nedáte... no alespoň pár slov: bylo to velké (jako všechno v Číně,

alespoň ústy našich průvodců) a stálo to za to. Byli jsme sice jenom v Pekingu a Xianu, takže

jsme potkali jen asi 20 milionů Číňanů, což je prdlajs, ale alespoň základní obrázek o životě a jeho stylu jsme si udělali. Mám-li to shrnout, tak se jevílo, že:

- Číňané jsou lid dělný.
- Děsně si potrpějí na čistotu, hlavně podlah a silnic/chodníků (furt chodili s košťátkama a zametali. Popelnice a odpadkové koše naproti tomu nejsou k vidění.)
- Nouzí netrpí, i když žijou skroměji, což se projevuje v oblékání a rozměrech bytů.
- Jsou v rozvoji a překotně staví hlavně mrakodrapy, které jim nepadají.
- Jsou tělesně vyšší, než jsem si kdy představovala (hlavně prý ti ze severu země).
- Jsou děsně uctívají disciplinovaní.
- Pořád mluví, ale člověk neví o čem.
- Když jim na druhé straně jedno slovo vystačí, aby řekli dobré ráno, dobrý den, odpoledne, večer i dobrou noc („ny hau“ (p.s. to je to jediné, co jsem pochytila)).
- V mládí jsou hezci/hezké, ale celkem rychle zoškliví, takže taková 50ka už je viditelně stará bába.
- Jedí kde co (např. smažené škorpióny jsme měli hned první večer, i s trnami – a já byla jedna ze tří, kdo si je netroufli ochutnat) a skoro vždycky je to dobré.
- V Pekingu mají jídla znatelně ostřejší chuť než v Xianu, což je jen 1.200 km odtamtud na jih.
- Jedí opravdu jen tyčinkami, a to i polévku, kde si při konzumu pomáhají srkáním.
- Pijí čaj i kávu, ale taky hodně pivo, které je mírné a dobré.
- Víno (ani rýžové) ani kořalky za moc nestojí.
- Nemají na zubaře, nebo mají zubaře, kteří nic neumí, neb zuby mají vesměs dost děsivé či chybějící.
- Hotely od tří *** nahoru mají velmi dobrou úroveň. My měli v koupelně každý den dokonce i nový kartáček na zuby a k němu malilinkou pastičku. A taky tyčky s vatou na vytírání uší. Vše tak umělecky zabaleno, že jsem se mnoho dní domnívala, že to jsou kouřové vonné tyčinky a říkala si, že nás Evropany musí mít za pěkná prasata, když si máme provonávat koupelnu... toho názoru jsem nabyla částečně proto, že nás v Zakázaném Městě poučili, že četné mramorové sloupky, nacházející se tam v rozmezí asi 2 metrů všude, sloužily právě k umístění vonných

tyčinek, které zas sloužily k potlačení pachů, způsobených neekstencí latrin.

- Tim se dostávám k uměleckým památkám, které jsou ohromující a dobře zachovalé a prozrazují, jak jsou Číňani děsně pověřiví: furt bylo všeho devět (nebo 9x9) a v jednom kuse jsme museli překračovat vysokánské prahy (asi 40 cm), které sloužily k zamezování vstupu démonům.
- Draci v Číně nechrlili oheň, alebrž vodu a byli tudíž velmi užiteční při hašení požárů.
- Gejši se musely příšerně nudit, když na ně přišla řada jedou za tři až deset roků.
- Rikši jsou pořád ještě v provozu a dost drncají → → → (šmarjájosef, snad jsem je nepopletla!)
- Číňani opravdu a stále jezdí na kolech – co by taky nejezdili, když mají zemi tak placatou. A jezdí pomaloučku, že jim i já stačím.
- Silnice jsme viděli, jsou v překvapivém pořádku a moderní. Např. v Pekingu je šest okruhů, každý s 12tiproudovou dálnicí - z toho jsou 4 proudy právě pro kola a rikši.
- Z turistických záležitostí mě nejvíc uchvátili terracotová (čili hliněná) vojáci v počtu asi osmi tisíc v Sianu (staří asi 2.200 let a vykopávaní od roku 1974 do dneška) a monumentálnost Velké zdi (i když na mě na ní fakt padala tíseň při představě, že při stavění každého kroku umřel nejmíň jeden člověk, jak se traduje).
- Náměstí Nebeského klidu (jak se tam jezdilo tanky přes studenty) je pořád ještě příšerné a nad mausoleem pořád ještě visí velikánský obraz Maa. A tři z naší skupiny o síle 35 hlav se tam šly dobrovolně podívat.
- Jediná hrůzička pro nás byli neodbytní prodavači pohlednic a jiných suvenýrů, kteří se na nás sesypali na všech turistických zastávkách a byli příšerně neodbytní (takže pohledů jsem koupila dost a dost – jen je rozeslat).

A už mi vyschl mozek a vám padají oči únavou, tak pokračování zas někdy jindy a ahoj. A mnoho štěstí v EU.

Líbá Líba

Libuše Jevnaker
27.04.2004

Dosel nam e-mail: kontakt pomocí SMS

Po takmer dvanástich rokoch odluky by som rada "prelomila lady". Volam sa Zuzana, mam 26 rokov a uz tri roky zijem v Oslo. Som clenkou vedenia nor-sko-slovenskeho spolku a snazim sa dat vsetkym, a najmä mladym, Slovakom moznost stretavania sa a aktivít pre tych, ktorým viac "oficialne" stretnu-tia nevyhovuju, alebo nestacia. Doteraz boli na ponuke navstevy kina a bowling, resp. biliard. Vzdy sa nas stretlo 4 - 10 a bolo fajn, ale trapi ma otazka, preco neprisli viaceri. Kedze v mojom okruhu znamych sa najdu rozne narodnosti a samozrejme tiez Cesi, pripada mi prirodzene, aby sme tuto aktivitu rozsirili na "ceskoslovensku" alebo "slovenskocesku". Verim, ze moja ponuka je dobrou ponukou pre mnohych, ktorých okruh znamych je v Norsku zuzeny, a tiez pre vsetkych co potesi moznost pocut a porozpravat sa vo svojom jazyku. Oznamy/pozvanky zvykne posielat SMS-kou zopar dni vo-pred. Co sa tyka kina, ak nam date vediet vcas, zarezervujeme, resp. do-predu kupime listky. Inak staci jednoducho prist na dohodnute miesto.

Ak teda mate zaujem dostavat SMS-kou pozvanky na nase aktivity, dajte mi prosim vediet vase meno a mobilne cislo SMS-kou na cislo 93 09 02 16 alebo mailom na zuzana@forshaga.net.

Zuzana B. Olsson

Jak jsme společně zakončili norské léto 2004

Letoňé léto v Norsku nám nebylo tak příznivé jako léto loňského roku. Našemu spolku se však na konci srpna podařilo uspořádat dva výlety. Na obou nám přálo počasí tak, jakoby vědělo co je naší zamýšlenou hlavní aktivitou. Však se ozvaly hlasy, že si to umíme „tam nahoře“ domluvit. Nejdříve jsme zorganizovali společný výlet na Nesodden na pláž Ommen. Hlavním organizátorem a průvodcem po poloostrovu nám byl Ivan Říčanek, sám obyvatel poloostrova. V sobotu 14. srpna již v 10 hodin jsme si dali sraz na Aker brygge a místní lodní dopravou jsme se dostali na špicí Nesoddenu. Bylo opravdu nádherné letní počasí. Na moři, či ve fjordu (jak si kdo přeje to nazývat) byl čilý lodní ruch. Určitě k tomu přispěla příprava i na závody superrychlých motorových lodí. Autobusem jsme pak přešli část Nesoddenu, a Ivan nám dělal při tom velice příjemného a zasvěceného průvodce. A tak jsme se mimo jiné dozvěděli, jak se stavěl kruhový objezd u Nesoddtangen a jaké byly finanční náklady pro kommunu. A pak už následoval jen příkrý sestup k pláži Ommen. Ivan dbal velice důrazně na to, abychom dorazili na místo do jedenácté hodiny. To prý máme šanci zabrat celou pláž. A měl pravdu! Malinká, zaříznutá pláž patřila tu sobotu jen nám. Rozložili jsme se tam, všech 9 dospělých a 4 chlapci školního věku. Letní den jsme si u moře pěkně užili.

Horko bylo takové, že to chtělo pravidelné zchlazení v příjemně teplém moři (nutno to brát v relaci ke zdejším zeměpisným šířkám). Stali jsme se diváky závodu regat. A díky Jiřímu Judlovi, který kdysi sám závodil, jsme dostali i zajímavé informace o průběhu závodu. Byl také moc hezký pohled na defilující plachetnice ve výšce našeho rozhledu z pláže.

Došlo i na chytání ryb, což byla velká zábava, nejen pro mého muže ale i pro chlapce z Česka, které zde měli Judlovi na prázdninách. Úlovek jsme vykuchali a dva mečouni a jedna neurčená ryba (snad okoun) se ocitli na grilu. Ve velice příjemné prázdninové náladě jsme na pláži vydrželi až do pozdního odpoledne. Jediné, co nám znepríjemňovalo trochu naše vychutnávání

sluníčka, byly dotěrné vosy, jedna mne samotnou píchla. Naštěstí se to obešlo bez nepříjemných alergických reakcí.

Já jsem milovník slunce a tak vzpomínky na tuto prosluněnou sobotu u moře mi už párkrát v tomto začínajícím podzimu přišly vhod. Všichni známe ty zdejší šedé dny, kdy máme pocit, že obloha nemůže být modrá a už vůbec je těžké si na ni představit tu žhavou, žlutou kouli.

Naše druhá společná akce na sebe nenechala dlouho čekat a již v neděli 29. srpna jsme měli naplánovaný pěší výlet na Lilloseter. Tentokrát jsem se organizačního žezla chopila já. Je to totiž v oblasti kde bydlíme, a tuto část Marky známe velice dobře jak v létě tak i v zimě.

Sešli jsme se v 11 hodin na parkovišti u vojenské školy v oblasti Linderud – Tonsenhagen. Tentokrát nás bylo šest dospělých a dva chlapci školního věku. Byli s námi také Vlado a Erika z Norsko-Slovenského spolku.

Za pškného počasí babího léta, jako stvořeného pro pěší výlet do hor (určitě si mohu dovolit takto Marku nazývat) jsme vyrazili, abychom dosáhli určený cíl, chaty Lilloseter. Vybárala jsem cestu tak, aby byla i svými přírodními krásami trochu zajímavá, hlavně pro chlapce. Hned na začátku naší cesty jsme prošli úsek, kde všudypřítomný kámen a skály jsou zajímavě uspořádány a v určitých místech vyhlazeny ledovcem do neskutečně rovných ploch. Pamatují si, že Alenin chlapec

při setkání na parkovišti prohlásil, že by raději za kamarády, ale jak jsem ho sledovala po cestě, určitě se se svým přibližně skoro stejně starým kamarádem nenučili. Různě se schovávali, vyhledávali zajímavé cesty v lese a ukázali nám, že jsou na tom fyzicky velmi dobře. Jedna cesta byla něco málo přes šest kilometrů. Po cestě jsme našli spoustu borůvek. Tmavěmodře zbarvené rty prozrazovaly, že nám tyto lesní, již plně dozrálé plody, přišly vhod na občerstvení a posílení na další cestu. Závěr cesty k chatě je do mírnějšího kopce a tak na poslední úsek výstupu jsme vytáhli nějaké energeticky bohatší zásoby z našich batůžků. Lilloseter je populární, příjemná, poměrně veliké dřevěná chata. Protože venku pofukovalo, usadili jsme se uvnitř. Náležitě jsme se posilnili z přinesených i koupených zdrojů. Mezi jiným jsme díky Vladovi Brankovi mohli ochutnat i slovenský oštepok. Zpáteční cestu, téměř celou z mírného kopce, jsme již abosolvovali po široké lesní cestě. Příjemně unaveni a vyprávění jsme se rozešli na parkovišti asi po čtvrté hodině odpoledne.

Takovýchto možností, jako je výlet na Lilloseter, nám okolí Osla poskytuje velmi mnoho. Přijďte s návrhy dalších cílů a pojdme vyrazit znovu. Trasy lze určitě přizpůsobit všem věkovým kategoriím. Navíc jsme si vytvořili příjemné česko-slovenské prostředí.

Liba Janáková

Foto: Vlado Branko

Setkání v příjemném prostředí kafe ASYLET

proběhla již několikrát. Obvykle se nás sejde dobře přes deset, a vězte, postrádáme i Vás! Uvažte: Oheň v krbu plápolá, pivo zlátne ve sklenici, vínko se červená, rodný (i naučený) jazyk bublá v ústech... Přijďte mezi nás!

Váš Výbor TNF

Setkání seniorů

se uskutečnilo díky Haně Weidemann a Lydě Danielsen v pátek 24. září. Myslím, že mohu za všechny přítomné dámy říci, že předčilo naše očekávání. Ještě jednou dík.

Alena Bartoňová

Informace z velvyslanectví

Připomínáme nebo upozorňujeme na některé již zveřejněné informace a přidáváme něco nového. Máte-li další dotazy, nebo potřebujete-li podrobnější informace, neváhejte se s námi spojit telefonicky 22430034, 22430002; telefaxem 22553395 či elektronicky oslo@embassy.mzv.cz. Nebo nás navštivte na velvyslanectví ve Fritznersgate 14, denně mezi 08.00 a 16.00.

Snažíme se rovněž aktualizovat www.mzv.cz/oslo, kde najdete další informace, zprávy a kontakty.

Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv jsou k dispozici na internetové stránce Ministerstva vnitra ČR: www.mvcr.cz.

Volby v České republice

Připomínáme, že velvyslanectví vede tzv. zvláštní seznam voličů, do kterého se může nechat na vlastní žádost zapsat každý český občan žijící trvale nebo přechodně v Norsku nebo na Islandu.

Volič zapsaný v tomto seznamu pak může hlasovat ve většině voleb vypsanych Českou republikou – buď přímo na velvyslanectví v Oslo (jako tomu bylo při posledních volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR), nebo na území ČR (při volbách do Senátu, Evropského parlamentu aj.) poté, co si od nás vyžádá Voličský průkaz.

Do seznamu vedeného naším zastupitelským úřadem se můžete nechat zapsat kdykoli a kdykoli se z něj nechat vyškrtnout. Při vyhlášení určitých voleb je pak stanoven termín, do kdy je ještě možné požádat o zápis pro konkrétní aktuální volby.

Seznam voličů je k tomu datu uzavřen a zasíláme jej příslušnému úřadu do ČR tak, aby bylo jasné, kde je který volič zapsán.

Zákony České republiky zatím neumožňují korespondenční hlasování.

Důchodové zabezpečení

Vstupem ČR do EU začala na území našeho státu platit tzv. Koordinační nařízení (Nařízení rady č. 1408/71 a 574/72), která koordinují systémy sociálního zabezpečení všech členských států, včetně států Evropského hospodářského prostoru.

Podle těchto nařízení musí jednotlivé členské státy přihlídnout k dobám důchodového pojištění v jiných členských státech pro stanovení nároku na důchod. Prakticky by to mělo znamenat, že k době odpracované v Norsku se Vám připočte doba odpracovaná v ČR/ Československu. Až budete žádat o důchod, obraťte se na příslušný norský úřad (svůj trygdekontor) a sdělte, že jste také odpracovali určitou dobu v České republice. Trygdekontoret si má sám vyžádat informace a potvrzení z ČR a odpracovaná léta sečíst.

Dosavadní praktická zkušenost mezi Norskem a ČR téměř neexistuje, ale systém by měl fungovat mezi Norskem a ČR stejně jako snad již funguje mezi Norskem a jinými členskými státy EU/ EØS.

Informace: www.trygdeetaten.no a www.cssz.cz

Zdravotní pojištění

Členské státy EU/ EØS vydávají svým pojištěncům Evropský průkaz zdravotního pojištění (Evropské helsetrygdkort), který nahrazuje formulář E111 (E111 ovšem dosud platí, protože všechny členské státy ještě nezačaly průkaz vydávat). Tento průkaz opravňuje k nezbytné léčebné péči v jiném členském státu EU/ EØS. Při cestách do zahraničí je však vhodné uzavřít ještě další komerční pojištění na cesty, protože karta nezahrnuje veškerou zdravotní péči ani převoz domů apod.

Informace o zdravotním pojištění:

www.trygdeetaten.no a www.vzp.cz, www.mzcr.cz a pojišťovny v obou zemích.

Podoba ženského příjmení

Matriční zákon České republiky (zákon č. 301/2000 Sb. v platném znění), který mimo jiné upravuje i podobu ženského příjmení v češtině, prošel po vzniku České republiky několika změnami. Zásada tzv. přechylování (tj. přidávání koncovky –ová k mužské podobě příjmení končícího na souhlásku) byla zachována, odpovídá pravidlům české mluvnice. Česká občanka však dnes může požádat o zápis příjmení v podobě neodpovídající zmíněným pravidlům, a to i zpětně. Ve své žádosti pak vysvětlí a doloží důvod – vy-

bere z možností uvedených ve formuláři žádosti. Takové příjmení je pak zapsáno v matrice a uvádí se ve všech dokladech včetně cestovního pasu apod.

V souvislosti s uzavřením sňatku se český občan/ česká občanka dohodne s partnerem na podobě příjmení po sňatku: mohou po sňatku užívat buď svá dosavadní příjmení, nebo společné příjmení s partnerem, případně obě příjmení – dosavadní i nově přijaté partnerovo. V posledním případě je česká praxe odlišná od norské: podle českého zákona se na prvním místě užívá nově přijaté příjmení a dosavadní příjmení je až na místě druhém. Společné děti však ve většině případů mohou mít jen jedno příjmení (pokud oba rodiče nemají povolena příjmení dvě), proto je třeba se při uzavírání sňatku dohodnout na příjmení dětí.

Státní občanství

I tento zákon došel několika změn, v platnosti je však i nadále princip jednoho státního občanství: český občan, který na vlastní žádost nabude jiné státní občanství, automaticky ztrácí občanství české. Norské úřady oznamují příslušným českým úřadům, jakmile norské státní občanství udělí.

Zákon o nabývání a pozbytvání českého státního občanství (č. 40/1993 Sb. v platném znění) však stanovuje některé výjimky z výše uvedeného principu: „k pozbytvání českého státního občanství nedojde v případech, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství v souvislosti s uzavřením manželství, a to za předpokladu, že došlo k nabytí státního občanství manžela/ manželky za trvání manželství. K pozbytvání státního občanství ČR nedojde ani v případech, kdy k nabytí cizího státního občanství došlo narozením.“

Zásadní výjimku ve vztahu k Vám, kteří žijete v zahraničí již dlouho a např. norské občanství jste nabyli ještě před vznikem České republiky, většina z Vás již zná – Vaše české občanství se na Vaši žádost „obnoví“ (v případech, kdy z Vašeho popudu ani na základě dnes neplatného rozsudku tehdejšího státu, nebylo zrušeno). Ozvěte se nám, potřebujete-li další informace.

Cestování v EU/EØS s malými zvířaty

Takové cestování je dnes, po vstupu ČR do EU, snazší. Při cestě do Norska již Váš pes či kočka nemusí do karantény. Pro cestování oběma směry (a vůbec po zemích EU) je třeba opatřit si pro psa, kočku nebo fretku pas (mezinárodní průkaz pro malá zvířata) a splnit některé další podmínky.

V Norsku se informujte u Mattilsynet (www.mattilsynet.no), v ČR na Státní veterinární správě (www.svs-cr.cz).

Podpora překladů české literatury v zahraničí

Česká republika podporuje překládání původní české literatury do cizích jazyků a zavedla systém finanční podpory – obdobně jako NORLA (Norwegian Literature Abroad). Přednostně se podporuje literatura současná - domníváme se, že je co překládat. Zahraniční vydavatelství tak může požádat Ministerstvo kultury ČR o podporu, a to vždy do 15.11. každého roku.

Naše velvyslanectví má k dispozici formuláře žádosti i další informace.

Co připravujeme

Do roku 2004 spadá mnoho výročí narození či úmrtí významných osobností českého hudebního života. Z nejvýznamnějších uvedme např. 150. výročí narození Leoše Janáčka, 180. výročí narození a 120. výročí úmrtí Bedřicha Smetany a celý svět si připomíná, že uplynulo 100 let od úmrtí **Antonína Dvořáka**. Letošní Mezinárodní festival komorní hudby ve Stavangeru (10. – 15.8.) představil A. Dvořáka jako hlavního skladatele festivalu. Naše velvyslanectví přispělo výstavou o životě a díle tohoto skladatele. Výstavu se nám teď podařilo převést do Oslo a od 18.11. 2004 bude k vidění v prostorách Oslo Konserthus. Vernisáž spojíme s malým koncertem z Dvořákových děl. O podrobnostech Vás ještě budeme informovat.

Mnozí z Vás si vzpomenou na milý zážitek z české vánoční hudby se skupinou **Ritornello**, kterou jsme uvedli ve dvou koncertech v loňském prosinci. Doufáme, že se nám podobné hostování skupiny podaří uskutečnit i v letošním adventu. Zatím jednáme o podmínkách a jsme otevření spolupráci s Vámi. Skupina by přijela ve složení: 3 hudebníci/ zpěváci a 1 loutkářka a uvedla by pořad **VÁNOČNÍ ROZTOMILOSTI/ Barokní koledy a loutky**. Skupina je velmi zanepřázdňena a jediný termín, kdy by mohla přijet do Norska je 13. – 18.12. Víme již, že Nordbergkirke s námi letos spolupracovat (ke své lítosti) nemůže. Představení se hodí do menšího prostoru, kde je buď pódium nebo obecenstvo sedící „v aréně“.

TSJEKKISK-NORSK FORUM
POSTBOKS 9352 GRØNLAND
0135 OSLO

Mikulášská

Neděle 05.12.2004 v 16:00
Screamin' Chicken Rock Club
Místnosti Peugeot Økern, Økernveien 147

Výbor Česko-Norského Fóra ve spolupráci se slovenskými přáteli si Vás dovoluje pozvat na tradiční Mikulášskou zábavu, tentokrát pořádanou v prostorách Screamin' Chicken Rock Club.

Pro děti i dospělé připravujeme program plný překvapení.
Všechny čeká příjemná společnost, tombola a trochu něčeho k zakousnutí.

A možná, když budeme hodní, nás navštíví Mikuláš.

Kdo máte možnost, vezměte mikulášský dar do tomboly.

Všechny zve a na příjemný večer se těší
Váš výbor ČNF

St Nikolas-feiring
Søndag 05.12.2004 kl. 16:00
Screamin' Chicken Rock Club
Lokaler til Peugeot Økern, Økernveien 147

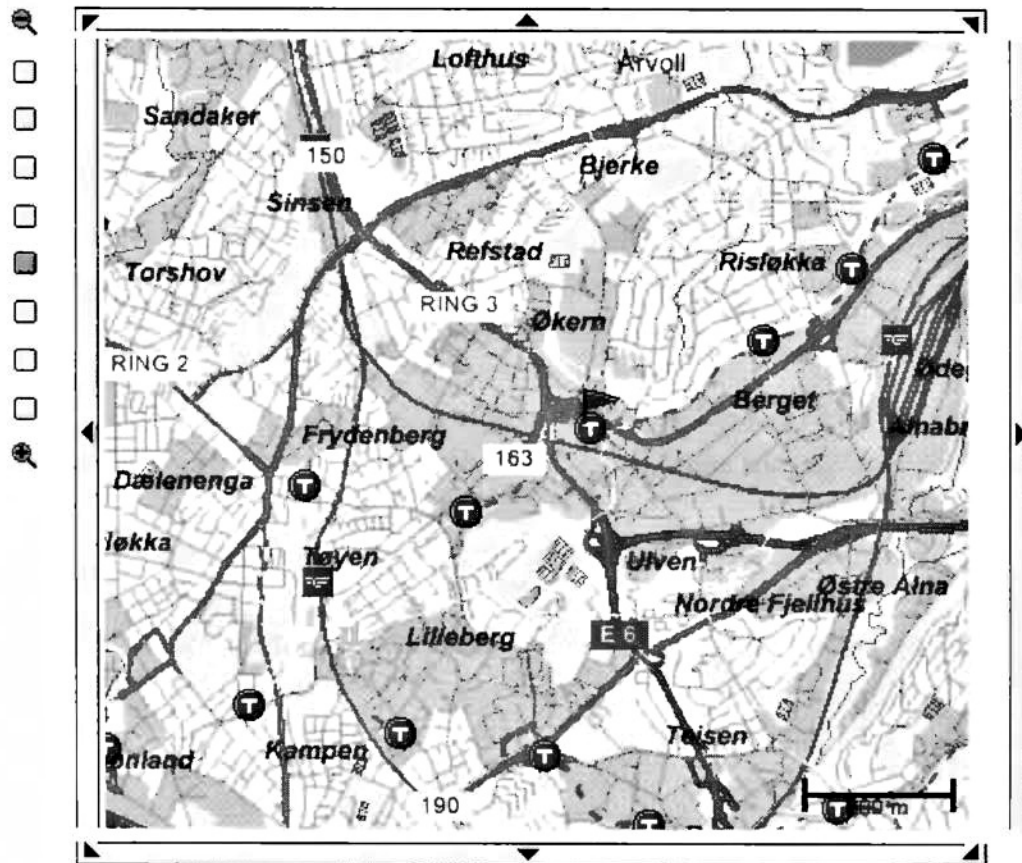
Styret i Tsjekkisk-Norsk Forum i samarbeid med slovakiske venner har gleden av å invitere Dem til den tradisjonsrike feiringen av St Nikolas, denne gangen arrangert hos Screamin' Chicken Rock Club!

Programkommitteen har en sekk full av overraskelser.
Alle kan glede seg til et hyggelig selskap, lodduttrekning og litt godt for ganen.

Og kanskje kommer St Nikolas selv.

Har De mulighet å ta med en gave til lodduttrekningen, er det kjærkomment.

Med vennlig hilsen
Styret

Lokalet er sete til Peugeot på Økern (industrialområdet). Ankomst med bil (gode parkeringsmuligheter) eller med T-bane. Se etter PEUGEOT eller BERTEL STEEN lysreklamer.

I tilfelle dere ikke kan finne frem, ring Jiri på mobil nr. 416 45 622.